

Huis (stof) tot nadenken

Hebben wij de controle verloren op de scheikunde? Verschillende recente wetenschappelijke publicaties drukken ons met de neus op de feiten. Ja, er circuleren heel wat chemische stoffen in ons leefmilieu die daar niet thuishoren. Ze hebben mogelijk een negatieve weerslag op onze gezondheid. We nemen het probleem maar beter ernstig. Maart 2004 analyseert Greenpeace huishoudelijk stof uit een zeventigtal Belgische woningen.

En wat blijkt?

Elk huis bevat gevaarlijke stoffen!

Sommige zijn mogelijk kankerverwekkend, of kunnen een negatieve impact hebben op onze voortplanting, op ons hormonaal systeem en op de ontwikkeling van allergieën.

Over welke chemische stoffen gaat het?

De analyses die Greenpeace onlangs liet uitvoeren, gingen specifiek op zoek naar **bio-accumulatieve, niet-afbrekbare en schadelijke substanties**. Een hele mond vol. Het betekent dat deze substanties niet alleen giftig zijn, maar ook dat ze in ons lichaam niet afbreken. Hoe meer we er van binnen krijgen, hoe meer ze zich opstapelen.

Over welke stoffen het precies gaat? Weekmakers zoals **ftalaten** bijvoorbeeld, die worden gebruikt om plastic soepel te maken. Ze hebben een negatieve impact op onze vruchtbaarheid en dragen bij tot astmatische aandoeningen. Ook alom gebruikt zijn de **gebromeerde vlamvertragers**, die een negatieve invloed hebben op het hormonale systeem. Een andere boosdoener zijn de groep **organotinverbindingen, die het metaal tin bevatten**. We vinden ze bijvoorbeeld terug in pvc, pesticiden of textiel. Om nog maar te zwijgen over cosmetica, shampoos en verzorgingsproducten waarin **alkylfenolen** voorkomen. Dat zijn giftige stoffen, die onder andere gebruikt worden om het samenklonteren in vloeistoffen tegen te gaan.

Veiliger alternatieven? Ze bestaan!

De chemische vervuiling van onze huizen beperken, het is mogelijk. Daarvoor is eenvoudigweg **meer chemische hygiëne** nodig bij de productie van alledaagse consumptiegoederen. Zo kunnen we de verspreiding van gebromeerde vlamvertragers beperken door in diverse producten meer metaal en minder plastic te gebruiken. Het brandgevaar beperken kan door de consumptiegoederen al in de beginfase anders te ontwerpen. Bovendien zijn er broomvrije vlamvertragers op de markt. Hewlett-Packard onder andere gebruikt alleen broomvrije vlamvertragers, en IBM heeft voor haar computers gekozen om alleen nog verf zonder zware metalen te gebruiken. Samsung gaat giftige stoffen zoals organotinverbindingen en gebromeerde vlamvertragers in haar elektronica wereldwijd vervangen door schonere alternatieven. In de textielsector wordt het gebruik van pvc in de opdrukken best vermeden. Bedrijven als Ikea en H&M volgen dit principe. De Body Shop verwerpt het gebruik van ftalaten in haar parfums en kiest consequent voor veiliger alternatieven. Spijtig genoeg zijn er nog te weinig voorbeelden en is het gebruik van veiliger alternatieven nog altijd niet wettelijk verplicht.

De chemie van Mickey. Draagt uw kind wel eens een pyjama, T-shirts of ondergoed van Disney? Misschien verbergen deze kledingstukken wel een cocktail van mogelijke giftige stoffen. Greenpeace heeft kledingstukken van dit merk gekocht in 19 landen en ze laten analyseren door een onafhankelijk Deens labo. Het resultaat? De meeste onderzochte kledingstukken bevatten potentieel gevaarlijke chemische stoffen, vooral te wijten aan het gebruik van pvc bij de gekleurde opdruk. Greenpeace heeft Disney aangespoord om de gevaarlijke giftige stoffen in al haar producten te vervangen. Helaas acht Disney het niet nodig om verder maatregelen te nemen. Nochtans kan het anders. Een T-shirt gekocht bij het Deense H&M bleek duidelijk minder toxisch dan een pyjama gekocht in een Belgische Carrefour. De reden? Onder andere omdat H&M heeft beslist om een reeks schadelijke stoffen te vervangen. Als H&M dat kan, kunnen andere bedrijven dat toch ook?

Waar komt het probleem vandaan?

De scheikunde maakt tegenwoordig deel uit van ons dagelijks leven.

Chemische stoffen worden gebruikt in heel wat producten, zonder dat we erbij stil staan: **gsm's, computers, televisies, maar ook textiel**. Weet u bijvoorbeeld dat gordijnen bewerkt worden met chemische vlamvertragers? Ook voor het waterdicht maken van onze kleding wordt een beroep gedaan op de chemische industrie.

Net zoals dat het geval is voor de cosmetica. En bevat het speelgoed van mijn kinderen giftige stoffen, vraagt u zich af? Ja, ook dat is mogelijk.

In enkele tientallen jaren is het aantal chemische producten letterlijk ontploft. Op de Europese markt zijn meer dan honderdduizend producten beschikbaar. Punt is dat ze al hun geheimen nog lang niet prijsgeven.

De oplossing?

Een strenge wetgeving in Europa!

Te vaak worden oplossingen voor bepaalde problemen pas gezocht wanneer de negatieve gevolgen zichtbaar zijn. Wordt het geen tijd dat we voorzorgen nemen? En proberen

het probleem van de chemische vervuiling aan te pakken, vooraleer het te laat is?

De Europese Unie bereidt momenteel een nieuwe wetgevend kader voor, beter bekend als **REACH**. Dat staat voor **Registratie, Evaluatie en toelating van Chemische producten**. Volgens REACH worden de chemische stoffen eerst geregistreerd en hun risico's geëvalueerd, alvorens ze de toelating krijgen tot commercialisering. Dan kan het niet langer dat chemische stoffen op de markt worden gebracht, zonder dat we weten welke schade ze kunnen teweegbrengen. De besmetting van onze huizen en van onze consumptiegoederen, zoals vastgesteld in onze studies, wijst op de noodzaak van die reglementering. Want een preventief beleid brengt heel wat positieve effecten met zich mee voor de volksgezondheid.

Já aan het vervangingsprincipe. Het REACH-wetsvoorstel wil de chemische industrie verplichten om eerst de mogelijke effecten van hun producten kenbaar te maken, voor de commercialisatie dus. Maar Reach moet nog verder gaan om echt efficiënt te worden: door de industrie te verplichten minder giftige alternatieven te gebruiken als ze beschikbaar zijn. Dat is het vervangingsprincipe.

Sommige van deze alternatieven zijn nu al beschikbaar, maar de wil om ze te gebruiken ontbreekt vaak. Helaas. De chemische industrie probeert ook met alle middelen om de toekomstige wetgeving te verzwakken. Door aan de industrie de verplichting op te leggen om minder giftige alternatieven te gebruiken en te ontwikkelen, kunnen wij de omvang van de chemische vervuiling beperken. Deze toepassing van het vervangingsprincipe wordt door de industrie niet ondersteund, omdat het hen verplicht hun productiemethodes te veranderen. Maar een nieuwe wetgeving kan ook stimulerend werken. Een duidelijke reglementering stimuleert de innovatie. En is dat niet de belangrijkste troef van onze industrie, ook als het gaat om de verovering van nieuwe markten?

Greenpeace krijgt steun

Mei 2004. **Als we de chemische vervuiling niet te lijf gaan, dan zetten we het voortbestaan van onze kinderen en van de mensheid zelf op het spel.** Dat is de niet mis te verstane boodschap die een tachtigtal vooraanstaande wetenschapslui, prominente Nobelprijswinnaars, dokters, filosofen en politici lanceren in de 'Oproep van Parijs'.

Volgens de verzamelde wetenschappers en dokters is chemische vervuiling een van de belangrijkste oorzaken van kanker, onvruchtbaarheid en aangeboren ziektes. Sinds 1950 nemen in de industrielanden de kankers die niet gelinkt zijn aan het roken almaar toe, en dit voor alle leeftijdsgroepen. Ondanks de grote vooruitgang zal de medische wetenschap dit probleem waarschijnlijk niet kunnen oplossen. Daarom vragen de ondertekenaars aan beleidsmakers om het voorzorgsprincipe toe te passen. Alle producten die zeker of waarschijnlijk kankerverwekkend zijn, moeten verboden worden. Ze manen de Europese Unie aan om een degelijke wetgeving voor chemische producten uit te werken. Reach biedt daarvoor een niet te missen historische kans.

Ook ik doe er iets aan!

De chemische vervuiling ernstig nemen, er over praten, onze politici overtuigen van het belang van een strenge en nog sterkere wetgeving, zijn allemaal manieren om met dit probleem om te gaan. Vele andere verenigingen zoals het Wereldnatuurfonds (WWF), de Bond Beter Leefmilieu, het Europees Milieubureau (EEB) en consumentenorganisaties leveren ook een bijdrage aan de bewustwording.

Er is heel wat informatie beschikbaar langs Internet. Wilt u weten waar zich mogelijk schadelijke stoffen in huis bevinden? Wilt u weten welke producenten kiezen voor veiliger alternatieven? Wilt u gewoon op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen over REACH? Of wilt u meer doen en politieke actie ondernemen? Want hoewel verschillende politici het vervangingsprincipe steunen, hebben we uw hulp nodig om de anderen te overtuigen. Surf naar <http://reachnl.greenpeace.be>. U vindt er met de regelmaat van een klok nieuwe informatie: over hoe u kunt deelnemen aan concrete acties, zoals petitie voor onze ministers en parlementsleden. Of gewoon verwijzingen naar interessante websites. U hebt geen internet? Geen probleem, vraag ons infopakket over Reach op ons adres.

Surf naar <http://reachnl.greenpeace.be>

Meer weten? Ons adres:

Greenpeace België

Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel

02 274 02 00

info@be.greenpeace.org

www.greenpeace.be

Verantwoordelijke uitgever: Peter De Smet, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel | September 2004 | Gedrukt op 100% postconsument kringlooppapier, chloorvrij gebleekt | Foto's: Greenpeace/Reynaers | Vorm: nudi.de.rechter@skynet.be

Wat doen we aan milieuverontreiniging in huis?

Uw computer, uw gordijnen en tapijten, ja zelfs het speelgoed van uw kinderen. Alledaagse consumptiegoederen bevatten misschien wel allerlei schadelijke chemische stoffen. We worden er meer en meer mee geconfronteerd, in onze huizen en op ons werk. Hoog tijd om er iets aan te doen.

Kies voor een gifvrije toekomst!

GREENPEACE

Wat doen we aan milieuverontreiniging in huis?

Uw computer, uw gordijnen en tapijten, ja zelfs het speelgoed van uw kinderen. Alledaagse consumptiegoederen bevatten misschien wel allerlei schadelijke chemische stoffen. We worden er meer en meer mee geconfronteerd, in onze huizen en op ons werk. Hoog tijd om er iets aan te doen.

Kies voor een gifvrije toekomst!

GREENPEACE